

Ek-1.11 Kısaltma ve Tanımlar

a) Kısaltmalar

TCDD Şebeke Bildiriminde kullanılan kısaltmalar verilmiştir:

Kısaltma	Açıklama
AB	Avrupa Birliği
ADR	Tehlikeli Malların Karayolu İle Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması
AGC	Uluslararası Ana Demiryolu Hatları Avrupa Anlaşması
AGTC	Önemli Uluslararası Kombine Taşımacılık Hatları ve Bağlı Tesisleri Avrupa Anlaşması
ATC	Otomatik Tren Kontrolü
ATP	Otomatik Tren Koruma
ATS	Otomatik Tren Durdurma Sistemi
CIM	Demiryoluyla Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesine İlişkin Tek Tip Kurallar
CIV	Demiryoluyla Uluslararası Yolcu Taşıma Sözleşmesine İlişkin Tek Tip Kurallar
cm	Santimetre
CMO	Ortadoğu Demiryolları Uluslararası Yolcu ve Bagaj Tarifesi
COTIF	Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme
CUU	Yük Vagonlarının Tek Tip Kullanım Sözleşmesi
DTİ	Demiryolu Tren İşletmecisi
ERTMS	Avrupa Demiryolu Trafik Yönetim Sistemi
ETCS	Avrupa Tren Kontrol Sistemi
GSM	Küresel Mobil İletişim Sistemi
GSMR	Demiryolu İçin Küresel Mobil İletişim Sistemi
GŞK	Demiryolu Altyapısının Kullanımına İlişkin Genel Şart ve Koşullar
FTE	Avrupa Tren Forumu (<i>Forum Train Europe</i>)
Hz	Hertz
İDT	İktisadi Devlet Teşekkülü
İZBAN	İzmir Banliyö Taşımacılığı Sistemi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KİK	Kamu İktisadi Kuruluşu
KİT	Kamu İktisadi Teşebbüsü
km	Kilometre
km/sa	Kilometre/saat

Kısaltma	Açıklama
kV	Kilovolt
KYS	Kapasite Yönetim Sistemi
m	Metre
mm	Milimetre
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
OTIF	Demiryolu ile Uluslararası Taşıma için Hükümetler Arası Örgüt
OTMİ	Otomatik Tren Muayene İstasyonu
ÖYK	Özelleştirme Yüksek Kurulu
RFID TAG	Radyo Frekansı Tanıma Etiketi
RIC	Yolcu Vagonlarının Uluslararası Trafikte Değişimi ve Kullanımına İlişkin Anlaşma
RID	Tehlikeli Eşyanın Demiryolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Yönetmelik
RIV	Yük Vagonlarının Uluslararası Demiryolu Taşımacılığında Kullanım ve Değişimine İlişkin Yönetmelik
RNE	Avrupa Demiryolu Altyapı İşletmecileri Derneği (<i>Rail Net Europe</i>)
RZD	Rusya Demiryolları İdaresi
SCIC-NRT	Uluslararası Özel Taşıma Koşulları
SET	Güneydoğu Tarifesi
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü
TDİ	Türkiye Denizcilik İşletmeleri
TDS	Tren Denetim Sistem
TEN	Trans-Avrupa Ağı
TEN-T	Trans-Avrupa Ulaşım Ağı
TER	Trans-Avrupa Demiryolu
THBF	Tren Hareket Bildirimi Formu
THTY	Trenlerin Hazırlanması ve Trafikine Ait Yönetmelik
TİS	Trafik İşletme Sistemi
TMİ	Trafiğin Merkezden Haberleşme Araçlarıyla İdaresi
TRACECA	Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaştırma Koridoru
TSI	Karşılıklı İşletilebilirlik Teknik Şartnamesi
TSİ	Trafiğin Sinyallerle İdaresi
UHDGM	Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü

Kısaltma	Açıklama
UIC	Uluslararası Demiryolları Birliği
YHT	Yüksek Hızlı Tren

b) Tanımlar

TCDD Şebeke Bildiriminde kullanılan tanımlar verilmiştir:

Tanım	Açıklama
Acil Müdahale Ekibi	Her türlü raydan çıkma (deray) ve kaza durumunda müdahale eden, raydan çıkan araçları raya oturtan, enkazı kaldıran ve hattı yeniden trafiğe açmakla görevli ekip
Alternatif güzergâh	Demiryolu tren işletmecisiyle ilgili olarak yük ve yolcu hizmetinde kullanılan bir güzergâh için ikame edilebilirliği olan söz konusu güzergâh ile aynı kalkış ve varış noktası arasında başka bir güzergâh
Altyapı erişim ücret tarifesi	Demiryolu altyapı işletmecilerinin demiryolu taşımacılık hizmetinin sunulması karşılığında demiryolu tren işletmecilerinden alacağı altyapı erişim ücretlerini içeren cetvel
Altyapı kapasite tahsisi	Bir demiryolu altyapı işletmecisi tarafından bir erişim sözleşmesiyle belirli bir süre için, belirli bir demiryolu altyapı kapasitesinin bir demiryolu tren işletmecisinin kullanımına verilmesi
Azami hız	Bir trene iki istasyon, sayding veya kilometre arasında izin verilen en yüksek hız
Bakanlık	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
Bakım treni	Hat yapım, bakım, tamir ve kontrol amaçlı işletilen trenler
Banliyö hizmetleri	Ulusal demiryolu altyapı ağına bağlı olan bir şehir merkezi veya şehirleşmiş bölge, il ve civar bölgeleri arasında metro, hafif raylı ve benzeri sistemleri güvenli bir şekilde işleterek yolcu taşımacılığı hizmeti sunan kamu tüzel kişileri ve şirketlerin verdiği hizmetler
Barınma	Demiryolu çeken ve çekilen araçlarının 30 gün ve daha az süre bekletilmesi
Barınma hattı	Demiryolu çeken ve çekilen araçlarının gare (park) yerleri dışında bekletilmesi için demiryolu altyapı işletmecisi tarafından belirlenmiş hat
Blok	Elektrikli sinyal sisteminin uygulandığı bölgelerde, aynı anda içinde tren, lokomotif, makina ve tren gibi işlem gören bir tek demiryolu aracının bulunmasına izin verilen ve bu araç seyirlerinin sinyal bildirimleri ile idare edildiği, sınırları kumandalı veya otomatik sinyallerle belirlenmiş yol kesimi

Tanım	Açıklama
Brüt ton-km	Bir brüt tonun (vagonlar ve lokomotif dâhil trenin toplam ağırlığı) bir kilometre seyrini ifade eder.
Buluşma	Tek hatlarda ayrı veya aksi yönlerden gelen trenlerin bir istasyon veya saydingde birbirleri ile karşılaşmaları
Cer gücü	Çeken araçlar için lokomotifler ile tren setlerinin çekiş ve taşıma gücü
Ciddi kaza	Tren çarpışması, trenin yoldan çıkması veya benzeri bir olay neticesinde en az bir kişinin ölümü ya da beş veya daha fazla kişinin ağır yaralanması ile sonuçlanan ya da araçlarda, yolda, diğer tesislerde ve/veya çevrede inceleme sonucu en az altı milyon TL ağır hasara yol açan kazalar, emniyet yönetimini ya da emniyet kurallarını açıkça etkileyen benzer kazalar
Çarpışma (Karambol)	İstasyon veya ana yolda; trenin başka bir trene, manevra dizisine, duran vagona, diğer demiryolu araçlarına gabari dâhilindeki bir engele; demiryolu araçlarının birbirine; manevra dizilerinin birbirine veya vagona çarpması
Çeken araç	Demiryolu üzerinde kendi güçleri ile hareket etme yeteneği olan her türlü araç
Çekilen araç	Demiryolu üzerinde kendi güçleri ile hareket etme yeteneği olmayan her türlü yük ve yolcu taşımada kullanılan demiryolu aracı
Çerçeve anlaşması	Bir demiryolu tren işletmecisi ile bir demiryolu altyapı işletmecisi arasında kamu hukuku veya özel hukuk uyarınca akdedilen, akit tarafların hak ve yükümlülüklerini, şebeke bildiriminde belirtilen tahsis döneminden daha uzun bir dönem boyunca uygulanacak ücretleri belirleyen ve hukuki bağlayıcılığı bulunan anlaşma
Çok yollu hat	Birden fazla ana yolu bulunan hat
Darboğaz	Kapasite açısından çeşitli gereksinimlerin eşgüdümü sağlansa bile, altyapı kapasite ihtiyaçlarını karşılayamayan hat kesimi
Demiryolu altyapı işletmecisi	Tasarrufundaki demiryolu altyapısını güvenli bir şekilde işletmek ve demiryolu tren işletmecilerinin hizmetine sunmak hususunda Bakanlıkça yetkilendirilmiş kamu tüzel kişisi veya şirket
Demiryolu altyapı kapasitesi	Belirli bir zaman aralığında ve belirli bir hat kesiminde trafik ve hattın altyapı nitelikleri yönünden işletilebilecek azami tren sayısı
Demiryolu altyapısı	Demiryolunu oluşturan zemin, balast, travers ve ray ile elektrifikasyon, sinyalizasyon ve haberleşme tesisleriyle bunların tamamlayıcısı her türlü sanat yapısı, tesis, gar ve istasyonlar, lojistik ve yük merkezleri ve bunların eklentileri ile iltisak hatları
Demiryolu aracı	Hat yapım, bakım, tamir ve kontrol araçları dâhil her türlü çeken veya çekilen araç ya da tren seti

Tanım	Açıklama
Demiryolu hattı	Belirli bir zaman içinde trenin iki yer arasındaki hareketi için gereken altyapı kapasitesinin bir parçası
Demiryolu makinası	Yolun, elektrik, sinyal ve haberleşme hatlarının yapım, bakım, onarım ve kontrol hizmetlerinde kullanılan, oto, çekici oto ve römorku, poz otosu, yol muayene makinası, balast regülatörü ve eleme-tokmaktama makinası, hızlı yol yenileme makinası, buraj makinası, dresaj makinası gibi ağırlıkları itibariyle hat dışı edilemeyen araç veya karayolu ve demiryolunda gidebilen belirli yerlerde hat dışı edilebilen mobil araç veya trenler gibi sefer ettirilen araç
Demiryolu Trafiği	Her türlü demiryolu çeken-çekilen aracının, demiryolu altyapısı üzerinde ki hareketleri ve demiryolu trafik sistemi kapsamında birbiriyle ilişkilerini
Demiryolu tren işletmecisi	Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde yük ve/veya yolcu taşımacılığı yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kamu tüzel kişisi veya şirket
Deray	Her durumda trenin en az bir tekerleğinin rayları terk etmesi
Dingil basıncı	Demiryolu taşıtlarının her bir dingilinden yola aktarılan yük miktarı
Doğrudan zarar	Zarar verici olay nedeniyle, araya ilave bir sebep girmeksizin doğrudan doğruya verilen ilk ve en yakın zararı
Döner köprü	Yere dikey bir eksen üzerinde dönerek üzerindeki lokomotifin farklı bir yola yönlendirilmesi ve/veya yönünün değiştirilmesi işleminin yapıldığı mekanik veya motor gücüyle çalışan tesis
Durak	Yalnızca yolcu trenlerinin yolcu indirme ve bindirme hizmeti için kısa süreli duruş yaptığı yer
Eğim	Yükseklikleri farklı iki nokta arasındaki kot farkının, bu iki nokta arasındaki yatay mesafeye oranı
Emniyet belgesi	Demiryolu ulaştırma hizmetlerinin tüm süreçlerinin emniyetli bir şekilde yönetildiğini gösteren, demiryolu tren ve şehir içi raylı toplu taşıma işletmecisinin Emniyet Yönetim Sistemi kurduğunu ve ilgili emniyet standartları ve kurallarına uyum gösterebildiğini kanıtlayan ve Bakanlık tarafından bu işletmecilere verilen belge
Emniyet yönetim sistemi	Demiryolu altyapı ve tren işletmecilerinin emniyetli çalışmasını sağlayacak, tehlikelerin ve kazaların azaltılmasına, risklerin düşürülmesine yönelik önlemlerin sistematik olarak belirlenmesi ve buna göre kuralların, talimatların, süreçlerin oluşturulmasını ve bunların devamlı takip edilerek gerektiğinde revize edilebilmesini sağlayan ve ilgili ulusal mevzuata uyan organizasyonel yapı

Tanım	Açıklama
Erişim sözleşmesi	Altyapı kapasite tahsis başvurusu olumlu sonuçlanan demiryolu tren işletmecisi ile altyapı kapasite tahsisi yapan demiryolu altyapı işletmecisi arasında yapılan ve şebekeye erişimi sağlayan sözleşme
Eşik değerler	Demiryolu tren işletmecilerinin planlanan ve gerçekleşen tren seferleri, planlanan süreler ve gecikme gibi önemli parametrelerle ilgili performanslarını değerlendirmek üzere bir demiryolu altyapı işletmecisi tarafından şebeke bildiriminde belirtilen performans planı kapsamındaki performans değerleri
Gabari taşkını yüklü vagon	Yükü herhangi bir tarafından yük gabarisini aşmış vagon
Gar	Trafik hizmetleri ile yolcu ve yük hizmetleri için demiryolu ve tesislerin bulunduğu büyük istasyon
Gâre (uzun süreli bekleme)	Bir demiryolu aracının, tamir, bakım onarım veya ihtiyaç dışı olmasından kaynaklanan, barınma amacı dışında 30 günden fazla bekletilmesi
Gâre hattı	Bir demiryolu aracının, tamir, bakım, onarım veya ihtiyaç dışı olmasından kaynaklanan, barınma amacı dışında bekletilmesi için demiryolu altyapı işletmecisi tarafından park yeri olarak belirlenen yerler
Güzergâh	Şebeke bildiriminde ilan edilen, kapasitenin hesaplanmasına esas hat kesimi
Hat	Demiryolu ulaşımını sağlayan çeken ve çekilen aracın uğradığı yerlerin bütünü, demiryolu
Hat kapasitesi	Demiryolu altyapısında hat kesimlerine göre bir gün (24 saat) içerisinde işletilebilecek azami tren sayısı
Hat kesimi	Planlamaya esas olmak üzere belirlenmiş demiryolu kesimi
Hız	Birim zamanda kat edilen mesafe
Hızlı hat	Hattın altyapı ve üstyapısının kalitesi, taşıma kapasitesi, eğimi ve geometrik unsurları gereği trenlerin 160 km/sa (dâhil) ile 250 km/sa (hariç) arasında hız yapabildiği hat
Hizmet sağlayıcı	Demiryolu tren işletmecilerine yakıt temini, yükleme/boşaltma, manevra ve benzeri demiryolu altyapı işletmecilerinin vermediği veya veremediği hizmetleri yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen kamu tüzel kişisi veya şirket
Hizmet Sözleşmesi	TCDD ile Müşteri arasında bir hizmet sunumu için imzalanan sözleşme
Hizmet tesisi	Demiryolu Altyapı Erişim ve Kapasite Tahsis Yönetmeliğinin Ek-2 bölüm 1,2,3,4'te belirtilen bir veya daha fazla hizmetin tamamı veya bir kısmının tedarik edilmesine izin veren özellikle düzenlenmiş alan, bina veya ekipman dâhil tesisler

Tanım	Açıklama
Hizmet trenleri	Yapım, bakım onarım, kurtarma araç ve trenleri, kılavuz lokomotif, set ve trenleri ile yolcusuz olarak boş işletilen yolcu tren ve setleridir.
İleri koruma işareti	Semafor tesisatı olmayan bazı istasyonları uzaktan korumak amacıyla baş makastan en az 700 m uzaklığa 3 ila 3,5 m yüksekliğinde bir direk üzerine konmuş, ortası kırmızı kenarı beyaz dikdörtgen şeklinde bir levhası olan mekanik tesisat
İltisak hattı	Gerek istasyon dâhilindeki hatlardan, gerekse ana hattan ayrılmak suretiyle gerçek veya tüzel şahıs arazilerine/tesislerine bağlantı sağlayan yükleme, boşaltma veya özel amaçla tesis edilmiş bağlantı hattı
İstasyon	Trafik hizmetleri ile yolcu ve yük hizmetleri için demiryolu ve tesislerin bulunduğu yer
İstasyon tesisleri	İstasyonda giriş işaretleri veya yoksa baş makaslar içinde bulunan bütün tesisler
İstisnai taşıma	Yükün özelliği ve ağırlığı veya boyutları nedeniyle taşınması özel vagon veya koşullarda yapılması gereken her türlü yük taşıması
Kalkış-varış tarifesi	Bütün trenlerin istasyon ve duraklara varış, duruş ve kalkış saatlerini, buluşma ve öne geçmelerini, yolcu trenlerinin teşkilatını ve irtibatlarını, trenlerin hat kesimlerine, trenin cinsine, lokomotif tipine göre yük ve kanca çekerlerini, trenlerin en yüksek hızını, doğal ve en az seyir sürelerini, istasyonların birbirine olan uzaklığını gösteren ve trenlerle ilgili diğer bilgilerin yer aldığı kitapçık
Kamu hizmeti yükümlülüğü	Belirli bir hat üzerinde herhangi bir demiryolu tren işletmecisinin ticari şartlarda veremediği bir demiryolu yolcu taşımacılığı hizmetinin verilmesini sağlamak amacıyla ve hizmetin süresini, taşımacılık yapılacak hat boyunu, yapılacak tren sefer sayılarını, uygulanacak yolcu taşımacılığı bilet ücretleri ile ödeme usullerini belirleyen bir sözleşmeye dayalı olarak Bakanlığın görevlendirmesi üzerine yerine getirilen demiryolu yolcu taşımacılığı hizmet yükümlülüğü
Kanca çekeri	Çeken ve çekilen araçların birbirine bağlandığı ekipman olan kancaların, tiplerine ve hat kesimlerinin eğimine göre çekebileceği ağırlığın üst sınırı
Kapasite geliştirme planı	Altyapının bir bölümünün 'sıkışık altyapı' olarak ilan edilmesine yol açan kapasite kısıtlarını hafifletmek amacıyla alınacak önlemlerin uygulanması için yapılan plan
Katener	Pantograf aracılığı ile elektrik çeken lokomotif ve ünitelere güç dağıtımını sağlayan havai hat sistemi

Tanım	Açıklama
Kavşak istasyonu	Farklı yönlerden gelen ikiden fazla demiryolunun birleştiği istasyon ya da iki veya daha fazla demiryolu hattının işletim sistemi veya altyapı teknik özelliğinin değiştiği istasyon
Kaza	Maddi hasar, ölüm, yaralanma gibi zararlı sonuçları olan istenmeyen, beklenmedik, ani ve kasıtsız bir olay veya olaylar zinciri
Kılavuz tren	İlave bir emniyet ve güvenlik tedbiri olarak, ilk ticari seferin başlamasından önce hat üzerinde yolcusuz olarak işletilen tren
Kişisel emniyet belgesi	Demiryolu işleriyle ilgili tüm işletmecilerde emniyet açısından kritik işlerde çalışacak personelin Bakanlık tarafından yayınlanacak yönetmeliğe uygun olarak yapılacak veya yaptırılacak sınav sonucu başarılı olanlara verilen ve alınması zorunlu belge
Kombine taşımacılık	Birden fazla taşıma türü kullanılarak yapılan yolcu ve/veya yük taşımacılığı
Konvansiyonel hat	Hat altyapısı ve üstyapısının kalitesi, taşıma kapasitesi, eğimi ve geometrik unsurları gereği trenlerin 160 km/saatin altında hız yapabildiği hat
Koordinasyon	Demiryolu tren işletmecisinin, demiryolu altyapı kapasite talebinde bulunması sürecinde yaşanan anlaşmazlık durumunu çözme girişimi için demiryolu altyapı işletmecisi tarafından yürütülen kapasite tahsisi süreci
Köprü	Akarsu, karayolu, demiryolu veya benzeri engelleri geçmek üzere inşa edilen, dolgu altında olmayan ve toplam açıklığı 8 m ve daha büyük olan sanat yapısı
Kumanda bölgesi	Bir kumanda merkezine bağlı birçok istasyonu da içeren demiryolu bölümü
Kuşak hattı	Tren dizisinin bir bütün olarak yönünü çevirmek amacı ile kullanılan dairesel demiryolu hattı
Limit	Demiryolu çeken ve çekilen araçlarının bir yoldan diğer yola birbirine çarpmadan geçişini sağlamak amacıyla, iki ayrı yolun birleştiği noktadan itibaren iç raylar arasındaki açıklığın 2 metre olduğu yere konulmuş, beyaz boyalı işareti, TSİ sisteminde aynı işlevi gören çıkış sinyalleri veya Y/S levhaları
Makaslar Bölgesi (OS)	İstasyon ve saydınkların bir tarafındaki giriş ve çıkış sinyalleri arasında kalan ray devreli yol kısmı
Manevra	Trenlerin istasyonlardan gönderilmesi, istasyonlara kabulü veya durmadan geçişleri dışında lokomotif ve vagonlar ile diğer demiryolu çeken ve çekilen araçlarının tek tek veya birbirine bağlı olarak dağıtılması, toplanması veya birleştirilmesi veyahut tren teşkil edilmesi için yapılan tüm hareketler
Manevra hizmeti	Demiryolu altyapı işletmecisi, DTİ veya hizmet sağlayıcılar tarafından sözleşme ile belirlenen şartlar çerçevesinde demiryolu tren işletmecilerine manevra desteği verilmesi

Tanım	Açıklama
Mesleki yeterlilik	Demiryolu faaliyetlerinin icrası ile ilgili eğitim, bilgi, beceri ve donanıma sahip olma
Mesleki yeterlilik belgesi	İlgili mevzuat kapsamındaki faaliyetlerde bulunanlar için öngörülen mesleki yeterlilik eğitimini alan ve/veya yapılacak olan sınavlarda başarılı olanlara verilen belge
Mesleki yeterlilik eğitimi	Mevzuat kapsamındaki faaliyetlerle ilgili bir mesleki yeterliliğin kazandırılması amacıyla ilgili mevzuat çerçevesinde verilen eğitim
Mevzuat	Yürürlükte olan uluslararası anlaşmalar ile ulusal yasa, tüzük, yönetmelik, genel emir, tamim ve benzeri düzenlemelerin tümü
Minimum hız	Yüksek hızlı veya hızlı hatlarda izin verilen en düşük işletme hızı
Mücbir sebepler	Görevin, taahhüdün ve sorumluluğun yerine getirilmesine engel teşkil edebilecek nitelikte, önüne geçilmesi olanaksız, irade dışı beklenmedik deprem, sel ve benzeri doğal afetler ile yangın, kanuni grev, genel salgın hastalık, kısmı veya genel seferberlik ilanı ve bunlara benzer olayları,
Müselles	Genellikle 3 demiryolu hattının bulunduğu yerde bir yönden gelen treni buluşma istasyonuna girmeden, diğer 2 yönden herhangi birine gönderebilmek için kurulan, 3 makastan oluşan üçgen şeklindeki demiryolu hattı
Müşteri	Bir hizmet Sözleşmesi imzalayarak TCDD'den hizmet alan; DTİ, demiryolu tren işletmeciliğinde faaliyet gösteren ve demiryolu ile yük ve/veya yolcu taşımacılığı yapmak üzere sözleşme yapmış DTİ müşterileri ve hizmet sağlayıcılarını
Net-ton	Vagon darası dışında kalan, taşınan yükün net ağırlık
Olay	İstenmeyen, beklenmedik, demiryolu sisteminin işleyişini ve/veya emniyetini etkileyen, kaza tanımını dışında kalan durumlar
"Orer" planı	Belirli bir şebeke veya hat kesiminde bir takvim yılı içinde işletilmesi planlanan trenlerin hareketleriyle ilgili güzergâhı, kalkış ve varış zamanlarını, tren sefer sayılarını içeren ve tren çizgilerinden oluşan planı
Öne geçme	Aynı yöne giden iki trenden, arkadaki trenin bir istasyon veya saydingde öndeki trenin önüne geçmesini
Pantograf	Elektrikli demiryolu işletmeciliğine uygun olup elektrik enerjisi ile hareket eden demiryolu çeken araçlarının üstüne monte edilen, seyir süresince Katener hattına temas ederek enerji çeken ekipman
Performans raporu	Demiryolu altyapı işletmecilerinin bir önceki orer planı döneminde sunduğu kapasite ve hizmetlerin tüm kriterleriyle kullanım verimliliğini tespit eden rapor

Tanım	Açıklama
Peron	Yolcuların trene rahatlıkla inmeleri veya binmelerinde kullanılan yüksek kaldırım
Personel	Demiryolu altyapısının kullanımı ile bağlantılı hizmetleri yerine getiren DTİ veya TCDD ya da bunlara bağlı alt birimlerinden herhangi bir çalışan
Rampa	Vagonların yükleme ve boşaltılması içinde kullanılan, yüksek kenarlı platform tipi tesis
Sayding	TSİ sisteminin uygulandığı bölgelerde trafiğin akıcılığını ve hat kabiliyetini artırmak amacı ile istasyonlar arasında buluşma ve öne geçmelerin, gerektiğinde yolcu ve yük taşımacılığının yapıldığı, ana yola yardımcı yolların bulunduğu yer
Servis yolu	Demiryolu araçlarını tamir etmek veya yüklemenin sebep olduğu hasarları gidermek için kullanılan demiryolu
Sıkışık altyapı	Demiryolu altyapı kapasite tahsisi için farklı isteklerin koordinasyonundan sonra söz konusu isteklerin bir bölümünün altyapı kapasite tahsis talebine tam olarak cevap verilememesi
Sicil	Resmi belgelerin kaydedildiği kütük
Şebeke	Bir demiryolu altyapı işletmecisinin sahip olduğu ve/veya onun tarafından yönetilen ve ulusal demiryolu altyapı ağı içinde yer alan tüm demiryolu altyapı ağı
Şebeke Bildirimi	Demiryolu altyapı işletmecileri tarafından hazırlanan, altyapı kapasite tahsis başvurularını mümkün kılmak için ücretlendirme ve kapasite tahsis planlarına yönelik genel kurallar, süreler, prosedürler ve kriterler de dâhil olmak üzere gerekli diğer tüm bilgileri ayrıntılarıyla belirleyen ve Bakanlık tarafından onaylanarak yayımlanan bildirim
Şirket	13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulan ticaret siciline kayıtlı şirket
Tablet trafik cetveli	Trenlerin ilk çıkış istasyonu ile son varış istasyonuna kadar olan duruş, kalkış, buluşma, öne geçme işlemleri ile yolda meydana gelen her türlü aksaklık ve düzensizliklerin kaydedilmesine yarayan, trene ait işlemlerin kontrolüne, lokomotif ve vagonların hareketlerine ait istatistikî bilgilerin tespitine ve işletme sonuçlarının değerlendirilmesine esas teşkil eden elektronik cihaz
Tahsis dönemi	Şebeke bildirimi kapsamındaki bir orer planı dönemi
Taşıma senedi	Yük taşımalarında gönderen ile yetki belgesi sahibi arasında akdedilen sözleşmeye ve ilgili mevzuata istinaden düzenlenen yük belgesi

Tanım	Açıklama
Taşımacılık yetki belgesi	Bakanlık tarafından bir işletmeciye verilen ve demiryolu ulaştırma hizmetleri sunabilmek, altyapı ve tren işletebilmek için önkoşulların sağlandığını gösteren belge
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü
TCDD Şebekesi	TCDD tarafından kullanıma sunulan demiryolu altyapısı
Tehlikeli madde	Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan tehlikeli madde listesinde ve RID Anlaşmasının 3. bölümünde ismi ve BM kod numarası belirtilen parlayıcı, patlayıcı, yakıcı veya yanmayı kolaylaştırıcı, tahriş edici, zehirleyici, radyoaktif maddeler ile bir arada buldukları diğer eşya için tehlikeli olan veya korunmaları için özel düzenek ve/veya tesis gerektiren, özelliklerine göre sınıflandırılan ve sınırlandırılan veya uygun koşul, yer, kap, ambalaj veya tesislerde korunan/tutulan/saklanan yük, eşya veya madde
Tek Lokomotifler	Tek veya bağlı vaziyette en fazla üç adet lokomotiften oluşan trenlerdir. Lokomotive bağlı 1 adet jeneratör veya personel vagonu (furgon) tek lokomotif olarak değerlendirilir.
Tescil	Bir demiryolu aracının ulusal demiryolu ağında emniyetli bir şekilde seyredebilmesi için ilgili teknik ve idari mevzuata uygun olduğunun kabulü ve sahipliğinin belirlenmesi
Tescil belgesi	Bir demiryolu aracının Bakanlık tarafından tescilinin yapıldığını gösteren belge
Trafik cetveli	Trenlerin ilk çıkış istasyonu ile son varış istasyonuna kadar olan duruş, kalkış, buluşma, öne geçme işlemleri ile yolda meydana gelen her türlü aksaklık ve düzensizliklerin kaydedilmesine yarayan, trene ait işlemlerin kontrolüne, lokomotif ve vagonların hareketlerine ait istatistikî bilgilerin tespitine ve işletme sonuçlarının değerlendirilmesine esas teşkil eden form
Tren	THTY hükümlerine göre hazırlanarak seyredecek bir veya birkaç çeken araç ile bir veya birkaç çekilen araçtan ya da bir veya birkaç çeken araçtan oluşturulan dizi
Tren çizgisi	Belirli bir şebeke üzerinde bir trenin iki yer arasında belirli bir zaman diliminde işletilmesi için tahsis edilebilecek demiryolu altyapı kapasitesi
Tren güzergâhı	Bir trenin, planlanan çıkış ile varış noktası arasındaki yol
Tren hareket bildirim formu	Trenin hareketinden önce DTİ tarafından doldurulup TCDD yetkilisine teslim edilecek belge.
Tren seti	Sabit ya da önceden tanımlanmış şekilde teşkil edilmiş, bir ya da daha fazla araçtan oluşan her türlü yolcu treni

Tanım	Açıklama
Tren teşkil manevrası	Sevk edilmek üzere THTY hükümleri uyarınca hazırlanacak bir tren için yapılan manevra
Tren-km	Trenlerin sayısının km cinsinden kat ettiği mesafe ile çarpılması sonucu elde edilen trafik ölçü birimi
Turnike geçiş sistemi	İstasyon ve duraklarda giriş ve çıkışın etkin bir şekilde denetlenmesini ya da kontrol altına alınmasını sağlayan geçiş kontrol sistemi
Tünel	Demiryolu güzergâhının geçtiği doğal arazide, arazi kotunun yol kotundan çok fazla olduğu bölümlerde, arazinin delinmesi suretiyle veya kar, toprak kayması nedeniyle yolun kapanmaması için oluşturulan, içinden tren geçişinin sağlandığı sanat yapısı
Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü	Demiryolu altyapı işletmecisi ve demiryolu tren işletmecileri ile demiryolu taşımacılığı alanında organizatör, acente, komisyoncu, gar veya istasyon işletmecileri ile ilgili konularda Bakanlık adına düzenleme yapan, yetkilendiren, denetleyen ve ayrıca emniyet belgelerini veren ulusal kuruluş
Ulusal demiryolu altyapı ağı	Türkiye sınırları içerisinde bulunan il ve ilçe merkezleri ve diğer yerleşim yerleri ile limanlar, hava meydanları, organize sanayi bölgeleri, lojistik ve yük merkezlerini birbirine bağlayan, kamuya veya şirketlere ait bütünleşik demiryolu altyapısı ağı
Ulusal yolcu taşımacılık hizmeti	Tüm vagonların veya tren setinin ülke sınırlarını geçmemeleri koşuluyla yolcu trenleriyle verilen demiryolu ulaştırma hizmeti
Ulusal yük taşımacılık hizmeti	Trenine eklenti yapılabilen ve/veya treni bölünebilen, tüm vagonların ülke sınırlarını geçmemeleri koşuluyla farklı bölümlerin farklı hareket ve varış noktaları olabilen, yük treninin verdiği demiryolu ulaştırma hizmeti
Uluslararası yolcu taşımacılık hizmeti	Trenin tüm vagonlarının veya setin Türkiye sınırlarını en az bir kez geçtiği, farklı vagonların farklı hareket ve varış noktaları olabilen demiryolu ulaştırma hizmeti
Uluslararası yük taşımacılık hizmeti	Trenin tüm vagonlarının Türkiye sınırlarını en az bir kez geçtiği, trenine eklenti yapılabilen ve/veya treni bölünebilen, farklı vagonların farklı hareket ve varış noktaları olabilen demiryolu ulaştırma hizmeti
Uygun Olmayan Çeken ve Çekilen Araç	Demiryolu araçlarının tescili, demiryolu araçlarının Avrupa Komisyonu veya OTIF Teknik Uzmanlar Komitesi tarafından yayınlanan ve güncellenen UTP/TSI teknik ve idari şartları ile birlikte, Demiryolu Araçları Tescil ve Sicil Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esasları karşılamayan araçlar
Uzun eşya	Vagon boyutunu aşan eşya

Tanım	Açıklama
Uzun Süreli Hizmet Anlaşması	Bir Şebeke Bildirimi dönemini aşan uzun süreli hizmet kullanımı için TCDD ile Müşteri arasında yapılan anlaşma
Üçüncü Şahıs	TCDD, DTİ ve bunlara bağlı alt birimleri dışındaki herhangi bir kişi
Yapı gabarisi	Fiziksel boyutları (yükseklik ve genişlik ölçüleri) yük gabarisini aşan yüklü veya yüksüz çeken ve çekilen demiryolu araçlarının demiryolu hattı üzerinde seyir edebileceği azami fiziksel boyutları gösteren profil (zarf eğrisi). Tünel ve köprü gibi sanat yapıları dâhil demiryolu hattında üzerindeki ve civarındaki her türlü sabit tesis yapı gabarisi dışında kalmalıdır.
Yerel kumanda masası	Trafiğin elektrikli sinyallerle idare edildiği sistemlerde istasyon ve saydingerlerde sistemin yerel olarak kullanılması için konulmuş olan tesisat
Yolcu tren işletmecisi	Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde ulusal ve/veya uluslararası yolcu taşımacılığı yapmak üzere kurulmuş ve Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kamu tüzel kişisi veya şirket
Yük gabarisi	Statik (durağan) haldeki yüklü veya yüksüz çeken ve çekilen demiryolu araçlarının herhangi bir emniyet tedbiri alınmadan demiryolu hattı üzerinde seyir edebileceği azami fiziksel boyutları (yükseklik ve genişlik ölçülerini) gösteren profil (zarf eğrisi). Gabari denildiğinde genelde yük gabarisi kastedilmektedir.
Yük tren işletmecisi	Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde ulusal ve/veya uluslararası yük taşımacılığı yapmak üzere kurulmuş ve Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kamu tüzel kişisi veya şirket
Yüksek hızlı hat	Hat altyapısı ve üstyapısının kalitesi, taşıma kapasitesi, eğimi ve geometrik unsurları gereği trenlerin 250 km/sa. ve üzerinde hız yapabildiği hat